Stockholms läns landsting

FÖRSLAG 2017:98

LS 2017-0547

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Genomförandebeslut för ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation

Landstingsstyrelsen

PROTOKOLL LS 2017-0084
2017-11-14

Kl. 10:00-10:30

§§227-270

§ 264
Genomförandebeslut för ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation

LS 2017-0547

Ärendebeskrivning

Ärendet behandlar genomförandebeslut för ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation.

Beslutsunderlag

Fastighets- och investeringsberedningens protokollsutdrag den 19 oktober 2017
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 29 september 2017
Trafiknämndens protokollsutdrag den 20 juni 2017 med MP- och V-ledamöternas reservation
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 22 maj
Investeringskalkyl och driftskostnadskalkyl, miljöbedömning, systemhandlingar samt gestaltningsprogram (bifogas ej, finns att tillgå på LSF kansli, sekretess enligt 19 kap 1 § offentlighets- och sekretesslagen)

Yrkanden

På sammanträdet föreligger landstingsrådsberedningens förslag i skrivelse den 8 november 2017 (bilaga).

Följande yrkanden framförs:
Bifall från ordföranden Irene Svenonius (M) till landstingsrådsberedningens förslag.
Bifall till från Susanne Nordling (MP) och Gunilla Roxby Cromvall (V) till Miljöpartiets och Vänsterpartiets gemensamma förslag (bilaga).

Propositionsordning

Ordföranden frågar på vart och ett av de framförda yrkandena och finner att landstingsstyrelsen bifaller landstingsrådberedningens förslag.

Landstingsstyrelsen

PROTOKOLL LS 2017-0084
2017-11-14

Kl. 10:00-10:30

§§227-270

Beslut

Landstingsstyrelsen beslutar enligt landstingsrådsberedningens förslag föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fatta genomförandebeslut för objektet Ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation med en total utgift om högst 247 500 000 kronor inklusive index inom ramen för 2018 års budget med inriktningsnivåer 2019-2027.

Reservation
Susanne Nordling (MP), Tomas Eriksson (MP) och Malin Karlsson (MP) och Gunilla Roxby Cromvall (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för sina egna yrkanden.

Expedieras till

Landstingsfullmäktige
Akten

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2017-11-08

LS 2017-0547

Landstingsstyrelsen

Genomförandebeslut ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation

Föredragande landstingsråd: Kristoffer Tamsons

Ärendebeskrivning

Ärendet behandlar genomförandebeslut för ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fatta genomförandebeslut för objektet Ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation med en total utgift om högst 247 500 000 kronor inklusive index inom ramen för 2018 års budget med inriktningsnivåer 2019-2027.

Landstingsrådsberedningens motivering

Stockholmsregionen växer snabbt och då måste kollektivtrafiken såväl växa som underhållas. Under ett dygn en vintervardag stiger 30 400 resenärer på och 28 000 resenärer av tunnelbanans gröna linje på Fridhemsplan. Med mer än 800 000 resande och över 1,2 miljoner påstigningar totalt på tunnelbanan per dag måste vi redan nu lägga grunden för en mer kapacitetsstark och robust kollektivtrafik som kan hantera de ökade resenärsflödena. Att modernisera och upprusta redan existerande tunnelbanestationer är ett ansvarsfullt sätt att framtidssäkra kollektivtrafiken.

Fridhemsplans tunnelbanestation invigdes 1952, med en inklädnad av bergtunneln av betongvalv. Syftet med betongvalven var att skapa en attraktiv miljö för resenärerna och samtidigt utgöra en säkerhetsbarriär mot nedfallande bergblock. Denna konstruktionsmetod är idag omodern och används inte längre idag. Förstudien drar slutsatsen att betongvalven

och undertakskonstruktionen är i så pass dåligt skick att punktinsatser inte är aktuella.

Därför uppgraderas nu denna station med modern byggteknik som ger längre livslängd och bättre förutsättningar för inspektioner och underhåll i framtiden.

Stationen kommer utöver detta även få en lägre bullernivå vilket ger en tystare resa för resenärerna och mindre ljud för boende i området. Stationens tillgänglighet ses även över så att allt följer uppsatta riktlinjer, brandskyddet utökas och säkerheten förbättras.

Beslutsunderlag

Fastighets- och investeringsberedningens protokollsutdrag den 19 oktober 2017
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 29 september 2017
Trafiknämndens protokollsutdrag den 20 juni 2017 med
MP- och V-ledamöternas reservation
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 22 maj
Investeringskalkyl och driftskostnadskalkyl, miljöbedömning, systemhandlingar samt gestaltningsprogram (bifogas ej, finns att tillgå på LSF kansli, sekretess enligt 19 kap 1 § offentlighets- och sekretesslagen)

Irene Svenonius

Kristoffer Tamsons

Gustaf Drougge

LANDSTINGSSTYRELSEN

FÖRSLAG TILL TILLÄGGSBESLUT
2017-11-14

miljöpartiet de gröna

VÄNSTERPARTIET

LS 2017-0547
Ärende 38

Genomförandebeslut för ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation på grön linje

Landstingsfullmäktige föreslås besluta *dels*

att fatta genomförandebeslut avseende ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans station på grön linje, i enlighet med vad som anges i detta tjänsteutlåtande, till en totalutgift om 247,5 miljoner kronor inklusive tidigare beslut

dels att uppdra åt Trafiknämnden, förutsatt fullmäktiges beslut,

att genomföra ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans station på gröna linjen med en budget på 235 miljoner kronor enligt bifogad investeringskalkyl,

att föreslå upplägg för ersättningstrafik med buss- och cykellösningar till en kostnad motsvarande den för troliga utlägg av förseningsersättningar i fallet utan ersättningstrafik,

att genomföra en trygghetsinventering inför ombyggnationen av Fridhemsplans tunnelbanestation och vid renoveringen genomföra lämpliga åtgärder för ökad trygghet i miljön, med hjälp av ljussättning, färgsättning, tillgänglighet och översiktlighet.

Moderaterna anser det acceptabelt att dagligen förlänga 200 000 resenärers restid under minst 3 månader utan ersättning. Alliansen i Stockholms län, med trafiklandstingsråd Kristoffer Tamsons i spetsen, vill stänga ned Fridhemsplans tunnelbana under 12 veckor 2019 utan att tillsätta ersättningstrafik. Det moderatstyrda SL uttrycker att de anser detta vara acceptabelt.

Vi anser att det är oacceptabelt att förlänga restiden dagligen för 200 000 resenärer, utan någon som helst ersättning vare sig i form av pengar eller av annan trafik. Människor som ska byta mellan tunnelbanelinjerna grön och blå vid Fridhemsplan får under hela sommaren 2019 ta en buss eller gå mellan S:t Eriksplan och Fridhemsplan. Det kommer skapa överfulla bussar och förseningar. Det är en orimlig kalkyl och kostnaden kommer att synas i form av ursinniga resenärer som kräver ersättning för andra resor de behövt göra. Istället föreslår vi att SL tar kostnaden i beaktande och tar fram förslag till ersättningstrafik. Både i form av utökade cykeltjänster och av bussalternativ under tiden som Fridhemsplan är avstängt.

Vidare vill vi lyfta att utformningen av den fysiska miljön har stor betydelse för att öka den upplevda tryggheten hos människor. Vi påverkas av den fysiska miljöns utformning och med god ljussättning, bra färgval och en attraktiv och väl underhållen miljö gör oss tryggare.

§ 49
Genomförandebeslut ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation

LS 2017-0547
Föredragande: John Fredlund

Ärendebeskrivning
Ärendet behandlar genomförandebeslut för ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation.

Beslutsunderlag
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 29 september 2017
Trafiknämndens protokollsutdrag den 20 juni 2017 med
MP- och V-ledamöternas reservation
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 22 maj
Investeringskalkyl och driftskostnadskalkyl, miljöbedömning, systemhandlingar samt gestaltningsprogram (bifogas ej, finns att tillgå på LSF kansli, sekretess enligt 19 kap 1 § offentlighets- och sekretesslagen)

Förslag och yrkande

1) Ordförandens yrkande om bifall till landstingsdirektörens förslag

2) V-ledamotens yrkande om bifall till tilläggsförslag

Proposition

Ordföranden ställde först propositioner om bifall respektive avslag till eget yrkande om bifall till landstingsdirektörens förslag och fann att beredningen bifallit yrkandet.

Ordföranden ställde sedan propositioner om bifall respektive avslag till V-ledamotens yrkande om bifall till tilläggsförslag och fann att beredningen avslagit yrkandet.

Fastighets- och investeringsberedningens beslut

Fastighets- och investeringsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fatta genomförandebeslut för objektet Ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation med en total utgift om högst 247 500 000 kronor inklusive index inom ramen för 2018 års budget med inriktningsnivåer 2019-2027.

Reservation
V-ledamoten reserverade sig mot beredningens beslut att avslå tilläggsyrkandet, bilaga 3

Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

FÖRSLAG TILL TILLÄGGSBESLUT
2017-06-20

miljöpartiet de gröna

VÄNSTERPARTIET

Ärende 10
SL 2014-1389

Genomförandebeslut för ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation på grön linje

Trafiknämnden föreslås *dels* besluta föreslå landstingsstyrelsen besluta föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fatta genomförandebeslut avseende ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans station på grön linje i enlighet med vad som anges i detta tjänsteutlåtande till en totalutgift om 247,5 miljoner kronor inklusive tidigare beslut

dels besluta, under förutsättning av fullmäktiges beslut, att uppdra åt förvaltningschefen

att genomföra ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans station på gröna linjen med en budget på 235 miljoner kronor enligt bifogad investeringskalkyl.

att uppdra åt förvaltningschefen föreslå upplägg för ersättningstrafik med buss- och cykellösningar till en kostnad motsvarande den för troliga utlägg av förseningsersättningar i fallet utan ersättningstrafik.

att inför ombyggnationen av Fridhemsplans tunnelbanestation genomföra en trygghetsinventering och vid renoveringen genomföra lämpliga åtgärder för ökad trygghet i miljön med hjälp av ljussättning, färgsättning, tillgänglighet och översiktlighet.

Moderaterna anser det acceptabelt att dagligen förlänga 200 000 resenärers restid under minst 3 månader utan ersättning. Alliansen i

Stockholms län, med trafiklandstingsråd Kristoffer Tamsons i spetsen, vill stänga ned Fridhemsplans tunnelbana under 12 veckor 2019 utan att tillsätta ersättningstrafik. Det moderatstyrda SL uttrycker att de anser detta vara acceptabelt.

Vi anser att det är oacceptabelt att förlänga restiden dagligen för 200 000 resenärer, utan någon som helst ersättning vare sig i form av pengar eller av annan trafik. Människor som ska byta mellan tunnelbanelinjerna grön och blå vid Fridhemsplan får under hela sommaren 2019 ta en buss eller gå mellan St Eriksplan och Fridhemsplan. Det kommer skapa överfulla bussar och förseningar. Det är en orimlig kalkyl och kostnaden kommer att synas i form av ursinniga resenärer som kräver ersättning för andra resor de behövt göra. Istället föreslår vi att SL tar kostnaden i beaktande och tar fram förslag till ersättningstrafik. Både i form av utökade cykeltjänster och av bussalternativ under tiden som Fridhemsplan är avstängt.

Vidare vill vi lyfta att utformningen av den fysiska miljön har stor betydelse för att öka den upplevda tryggheten hos människor. Vi påverkas av den fysiska miljöns utformning och med god ljussättning, bra färgval och en attraktiv och väl underhållen miljö gör oss tryggare.

Stockholms läns landsting

2017-09-29
LS 2017-0547

Landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Budget och investeringar
Irina Rehn

Landstingsstyrelsens
fastighets- och
investeringsberedning

Genomförandebeslut för ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation

Ärendebeskrivning

Ärendet behandlar genomförandebeslut för ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 29 september 2017
Trafiknämndens protokollsutdrag den 20 juni 2017 med
MP- och V-ledamöternas reservation
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 22 maj
Investeringskalkyl och driftskostnadskalkyl, miljöbedömning, systemhandlingar samt gestaltningsprogram (bifogas ej, finns att tillgå på LSF kansli, sekretess enligt 19 kap 1 § offentlighets- och sekretesslagen)

Förslag till beslut

Fastighets- och investeringsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fatta genomförandebeslut för objektet Ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation med en total utgift om högst 247 500 000 kronor inklusive index inom ramen för 2018 års budget med inriktningsnivåer 2019-2027.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Trafiknämnden har beslutat att föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige att fatta genomförandebeslut avseende ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation. Objektets totala utgift uppgår till 247,5 miljoner kronor. Objektet ingår i 2018 års investeringsbudget med inriktningsnivåer 2019-2027.

Bakgrund
Fridhemsplans tunnelbanestation byggdes på 1960-talet med en inklädnad av bergtunneln av betongvalv. Syftet med betongvalven var att skapa en attraktiv miljö för resenärerna och samtidigt utgöra en säkerhetsbarriär mot nedfallande bergblock. Undersökningar har påvisat att valvens funktion som säkerhetsbarriär inte längre är tillförlitlig.

I enlighet med inriktningsbeslut LS 2016-0998 har trafikförvaltningen genomfört en planering av ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation. Erforderliga underlag för ett genomförandebeslut har framtagits under planeringsfasen. Objektet ingår i 2018 års investeringsbudget med inriktningsnivåer 2019-2027.

Överväganden
Ombyggnation är nödvändig ur ett säkerhets- och trygghetsperspektiv. Under investeringen demonteras valven och bergpartier förstärks med sprutbetong och bergbultar. Därefter skapas en modern stationsmiljö. Säkerheten höjs genom installation av brandgastäta dörrar, vilket också minskar bullernivån i anläggningen.

Ett genomförandebeslut säkerställer det fortsatta arbetet med detaljprojektering och upphandling. Genomförandet sker under 2019-2020. Investeringsutgifter ingår i den av fullmäktige fastställda budgeten 2018 med inriktningsnivåer 2019-2027.

Ekonomiska konsekvenser
Objektets totala investeringsutgift uppgår till 247,5 miljoner kronor inklusive index. Till följd av investeringen ökar årskostnader med cirka 2,5 miljoner kronor avseende avskrivningar.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Henrik Gaunitz
Ekonomidirektör

Beslutsexpediering:
Akt
SLL Styrning och ekonomi
Trafiknämnden

Godkänd av Malin Frenning, 2017-09-28

Trafikförvaltningen
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

PROTOKOLLSUTDRAG

Nr 6/2017

Sammanträdesdatum
2017-06-20

Datum för justering: 2017-06-27

Datum för anslag: 2017-06-27

Kristoffer Tamsons (M)
Talla Alkurdi (S)

---

§ 112

Genomförandebeslut för ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation på grön linje
(SL 2014-1389)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 22 maj 2017 från förvaltningschefen.

I ärendet yttrade sig Malin Karlsson (MP), Kristoffer Tamsons (M).

Ordföranden konstaterade inledningsvis att det fanns ett förslag till beslut, dvs. förvaltningens förslag till beslut. Ordföranden fann att trafiknämnden bifallit förvaltningschefens förslag till beslut.

YRKANDEN

1) Bifall till Miljöpartiets förslag till tilläggsbeslut, vilket Vänsterpartiet anslöt sig till, bilaga 7.
2) Avslag till förslaget till tilläggsbeslut.

Ordföranden ställde proposition på förslagen och fann att nämnden avslagit förslaget till tilläggsbeslut.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt dels föreslå landstingsstyrelsen besluta föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fatta genomförandebeslut avseende ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans station på grön linje i enlighet med vad som anges i detta tjänsteutlåtande till en totalutgift om 247,5 miljoner kronor inklusive tidigare beslut

dels, under förutsättning av fullmäktiges beslut, att uppdra åt förvaltningschefen

att genomföra ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans station på gröna linjen med en budget på 235 miljoner kronor enligt bifogad investeringskalkyl.

RESERVATION
MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot beslutet att avslå deras förslag till tilläggsbeslut.

Vid protokollet

Sofia Petersson Östelius

Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

FÖRSLAG TILL TILLÄGGSBESLUT
2017-06-20

miljöpartiet de gröna

VÄNSTERPARTIET

Ärende 10
SL 2014-1389

Genomförandebeslut för ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation på grön linje

Trafiknämnden föreslås *dels* besluta föreslå landstingsstyrelsen besluta föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fatta genomförandebeslut avseende ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans station på grön linje i enlighet med vad som anges i detta tjänsteutlåtande till en totalutgift om 247,5 miljoner kronor inklusive tidigare beslut

dels besluta, under förutsättning av fullmäktiges beslut, att uppdra åt förvaltningschefen

att genomföra ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans station på gröna linjen med en budget på 235 miljoner kronor enligt bifogad investeringskalkyl.

att uppdra åt förvaltningschefen föreslå upplägg för ersättningstrafik med buss- och cykellösningar till en kostnad motsvarande den för troliga utlägg av förseningsersättningar i fallet utan ersättningstrafik.

att inför ombyggnationen av Fridhemsplans tunnelbanestation genomföra en trygghetsinventering och vid renoveringen genomföra lämpliga åtgärder för ökad trygghet i miljön med hjälp av ljussättning, färgsättning, tillgänglighet och översiktlighet.

Moderaterna anser det acceptabelt att dagligen förlänga 200 000 resenärers restid under minst 3 månader utan ersättning. Alliansen i

2017-06-20

Stockholms län, med trafiklandstingsråd Kristoffer Tamsons i spetsen, vill stänga ned Fridhemsplans tunnelbana under 12 veckor 2019 utan att tillsätta ersättningstrafik. Det moderatstyrda SL uttrycker att de anser detta vara acceptabelt.

Vi anser att det är oacceptabelt att förlänga restiden dagligen för 200 000 resenärer, utan någon som helst ersättning vare sig i form av pengar eller av annan trafik. Människor som ska byta mellan tunnelbanelinjerna grön och blå vid Fridhemsplan får under hela sommaren 2019 ta en buss eller gå mellan St Eriksplan och Fridhemsplan. Det kommer skapa överfulla bussar och förseningar. Det är en orimlig kalkyl och kostnaden kommer att synas i form av ursinniga resenärer som kräver ersättning för andra resor de behövt göra. Istället föreslår vi att SL tar kostnaden i beaktande och tar fram förslag till ersättningstrafik. Både i form av utökade cykeltjänster och av bussalternativ under tiden som Fridhemsplan är avstängt.

Vidare vill vi lyfta att utformningen av den fysiska miljön har stor betydelse för att öka den upplevda tryggheten hos människor. Vi påverkas av den fysiska miljöns utformning och med god ljussättning, bra färgval och en attraktiv och väl underhållen miljö gör oss tryggare.

Trafikavdelningen

Fredrik Cavalli-Björkman
08-686 3904
fredrik.cavalli-bjorkman@sll.se

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2017-05-22

Trafiknämnden
2017-06-20, punkt 10

Ärende
SL 2014-1389

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Genomförandebeslut för ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation på grön linje

Ärendebeskrivning

Ärendet omfattar förslag till genomförandebeslut avseende det specificerade investeringsobjektet ”Förstärkning innertak Fridhemsplan” såsom beskrivet i Trafikförvaltningens ”Yttrande över landstingsdirektörens planeringsunderlag 2017 samt investeringsplan 2017-2021” daterad 1 april 2016 (TN 2015-1443) samt ”Landstingsdirektörens planeringsunderlag 2017” daterad 25 april 2016 (LS 2016-0257).

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande daterad 2017-05-22 samt nedanstående underlag

- Inriktningsbeslut daterat 2016-08-23
- Förstudie daterad 2016-03-18
- Investeringskalkyl, 2017-05-22

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås *dels* besluta föreslå landstingsstyrelsen besluta föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fatta genomförandebeslut avseende ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans station på grön linje i enlighet med vad som anges i detta tjänsteutlåtande till en totalutgift om 247,5 miljoner kronor inklusive tidigare beslut

dels besluta, under förutsättning av fullmäktiges beslut, att uppdra åt förvaltningschefen

att genomföra ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans station på gröna linjen med en budget på 235 miljoner kronor enligt bifogad investeringskalkyl.

Förslag och motivering

Sammanfattning

Trafikförvaltningen har under 2016-2017 genomfört en planering av ombyggnad och upprustning av Fridhemsplans tunnelbanestation på grön linje. Trafikförvaltningen planerar att genomföra åtgärderna under en avstängnings-period av stationen under sommaren 2019, och önskar nu beslut om att få påbörja detaljprojektering och upphandling. Genomförandet medför enkelspårstrafik på grön linje förbi Fridhemsplans station utan uppehåll under en avstängningsperiod upp till 12 veckor.

Bakgrund

Målet för investeringen är en ombyggd och upprustad station på Fridhemsplans gröna linje. Ombyggnation är nödvändig ur ett säkerhets- och trygghets perspektiv. Stationen byggdes på 1960-talet med en inklädnad av bergtunneln av betongvalv (så kallade Stridbecksvalv). Betongvalven är i dåligt skick och behöver demonteras samt ovanliggande bergpartier har inte kunnat underhållas, vilket har visats i förstudien.

Rivning är nödvändig för att ombyggnation skall kunna vara genomförbar. Stridbecksvalven kommer att rivas genom att sänkas ned och sågas på plats. Innerväggar rivs för att möjliggöra åtkomst till betongvalv, tvärbalkar och andra stödjande betongkonstruktioner. Bergpartier förstärks med sprutbetong och bergbultar. Därefter skapas en attraktiv och modern plattformsgestaltning med igenkännande av de arkitektoniska och konstnärliga värdena som karakteriserar stationsmiljön idag.

Överväganden och motivering

Synergieffekter
Stora samordningsvinster mellan FUT och ombyggnation av Fridhemsplan görs för att upprätthålla hög trafiktäthet med enkelspårtrafik. Installation av två nya spårväxelpartier strax innan- respektive efter Fridhemsplan utförs som förberedande arbeten åt projektet redan under år 2018. Detta möjliggör att avstängningsperioden kan begränsad till en period på 10-12 veckor med enkelspårstrafik förbi stationsområdet år 2019. Denna trafiklösning gör att trafik- och resenärspåverkan är acceptabel och att en hög trafiktäthet kan upprätthållas på hela gröna linjen.

Även för nya tunnelbanan (FUT), byggstart år 2020, är de nya spårväxelpartierna kritiska vid station Odenplans anslutningspunkter. FUT försvars- och anslutningsarbeten underlättas markant då enkelspårstrafik möjliggör hög trafiktäthet, minimerar trafik- och resenärspåverkan samtidigt som en hög byggproduktion kan upprätthållas i området.

Konsekvenser för säkerheten
Ombyggnation är nödvändig ur ett säkerhets- och trygghetsperspektiv. Skulle en ombyggnad av stationen inte ske som planerat kan det innebära att Fridhemsplans station inte längre kan trafikeras p.g.a. bristande säkerhet, det i sin tur, skulle få omfattande konsekvenser för hela stockholmsregionen. Med all sannolikhet skulle ett oplanerat säkerhetsrelaterat stopp eller olycka innebära att motsvarande åtgärder måste genomföras oplanerat, okoordinerat och till en hög kostnad under lång tid.

Om ombyggnad av stationen senarläggs till efter sommaren 2019 påverkas genomförbarheten av projektet då logistikbrist uppstår i samband med utbyggnad av nya tunnelbanan i år 2020.

Projektet har som avsikt att höja säkerheten i anläggningen genom att installera brandgastäta dörrar i stationsmiljön och minska bullernivån i anläggningen.

Konsekvenser för gestaltning
Den ursprungliga och stilrena gestaltningen från 1960-talet som formar station är endast delvis bevarad. De olika stationsdelarna har i flera omgångar byggt om, främst i förbindelse utbyggnaden av blåa linjen, vilket har påverkat stationens ursprungliga gestaltning bl.a. har stationens kakelpartier blivit uppblandat med glas- och plåtpartier. Därtill har modernisering av biljetthallar och rulltrappsschakt

bidragit till att gestaltningen är uppdelat utan flyttande övergångar. Reklam och konstväxling på spårsidan är också högre för stationen än flertalet underjordiska stationer på grön linje. Konst (konstväxling) och reklam som berörs i samband med ombyggnation skall återställas och grupperas likvärdigt som innan ombyggnationen. Integrerad konstutsmyckning i anläggningen finns i biljetthallarna och berörs inte av ombyggnationen.

I detta projekt är det inte möjligt att återskapa takvalvet efter rivningsarbetet. Släktskapet och tidsandan till övriga stationen bevaras med att återskapa stationsväggar med ursprunglig gul kulör och att gestaltningsprogrammet arbetar vidare med olika alternativ kring ”öppen taklösning med väggar” samt möjliggör för ny konstutsmyckning i anläggning.

Ekonomiska konsekvenser
Förstudiens ackumulerade utfall är 2,46 miljoner kronor. Planeringsfasen uppgår till 10 miljoner kronor. Kalkyl framtagen baserat på systemhandling uppgår till 235 miljoner kronor där summan är index-reglerad fram till år 2020. Den totala reinvesteringen för projekt är på 247,5 miljoner kronor. En mer preciserad kalkyl kommer att tas fram inför upphandling.

Faser	Tidigare beslut (mnkr)	För genomförandebeslut (mnkr)
I. Utredning	2,5	-
II. Inriktning	10,0	-
III. Genomförande	-	**235,0**
Total investeringsutgift	-	247,5

Tabell 1. Översiktlig prognos fördelat på olika faser.

I trafikförvaltningens investeringsplan för år 2018 är objektet upptaget till en totalutgift på 272,9 miljoner kronor.

Ekonomiska osäkerheter är främst kopplade till materialvalet i gestaltningsprogrammet, rivningsmetodiken av betongvalvet och få anbudsgivare. Demontering av Stridbecksvalv ses som ett pilotprojekt där projektet skall verifierar metodik med testförsök senare i projektet. Gestaltningsprogrammet arbetas vidare i samband med detaljprojekteringen tillsammans med fastighetutveckling medan projektledningen markandsför projektet för anbudsgivare.

Riskbedömning
Följande huvudsakliga risker med konsekvenser att genomförandefasen inte kan genomföras enligt beslut kan identifieras, se tabell:

Risk	*Risknivå*	*Åtgärd*
Få och dåliga anbud pga. högkonjunktur och komplexa beroenden i projektet	*15*	*Genomarbetat och granskat förfrågningsunderlag. Information till potentiella anbudslämnare i tidigt skede. Förberedande fullskaligt test av rivningsmetodik. Tidig dialog med Strukton om transporter.*
Olyckor, skyddsstopp i projektet	*10*	*Bra rutiner och avtal med beställarorganisation som säkerställer säkerheten proaktivt*
Hindrat resandeutbyte pga. dålig planering och information, åsidosatt tillgänglighet	*10*	*Bra planering och information, genomtänkta tillgänglighetslösningar*
Samordningsproblem med Strukton/UH2012 medförande uteblivna transporter	*6*	*Gemensamt utformad logistikplan. Tidig kommunikation och information. Etablera samarbetsplattform.*

I det fortsatta arbetet kommer riskbedömningar att utföras i de olika skedena fram till projektets slutliga genomförande enligt Trafikförvaltningens riktlinjer och krav.

Konsekvenser för miljön
Miljöbedömningen för investeringen resulterar i bedömningen positiv ur miljöhänsyn. Beslutet att stänga hela stationen för resenärer är positivt ur miljöhänsyn under byggtiden eftersom resenärerna flyttas långt bort från entreprenadytan och riskerar därmed inte påverkan vid ev. tillbud. Under genomförandet uppstår påverkan enligt nedan.

Transporter av rivningsmassor, utrustning, verktyg och material kommer att i huvudsak att ske på spår inom SLs anläggning. Utanför anläggningen sker transporter framförallt på väg med lastbil.

I samband med rivningsarbeten bildas damm och erforderliga skydd kommer att krävas för arbetare, t.ex. andningsmask med partikel- och organiskt filter. Arbetsplatsen kommer även att förslutas mot omgivande resenärsytor som inte får påverkas. Miljöutredningen har visat att rivningsmassorna generellt ej är miljöfarliga. I rulltrappschaktet mot Fleminggatan finns dock troligen asbestplattor, vilka kommer att behandlas enligt gällande krav för asbestarbeten.

Kommande rivningsarbeten kommer att generera buller och stundom vibrationer då maskinsågning av betongelement samt borrning och skrotning av berg planeras. Riktlinjer för bullrande arbete framtagna av Stockholm stad följs.

Spillvatten i samband med rivnings- och bergförstärkningsarbeten kommer att samlas upp i sedimentationsbassäng och skickas till reningsverk för att processas.

Sociala konsekvenser
Fridhemsplans station på gröna linjens tunnelbana har ca 30 000 påstigande resenärer en normal vinterdag men betydligt färre under sommaren. Den trafikanalys som genomförts slutleder att resenärer kommer att välja kända och attraktiva alternativa resvägar inom det ordinarie linjenätet, främst blå linje till Fridhemsplan. St. Eriksplan och Thorildsplan är naturliga bytespunkter för bussar till Fridhemsplan. Ordinarie bussturer kommer att öka i påstigande, vilket behöver kommuniceras till resenärer och trafikutövare. Konsekvensen av avstängningen blir för resenären ett extra byte samt förlängd restid på mellan 0 och 10 minuter. För spårtrafik blir konsekvensen större med 5 minuters trafik i respektive riktning förbi Fridhemsplan där både trafiktäthet och trafik-känslighet på hela grön linje påverkas. Trängsel för resenärer och alternativa resvägar med vändningsmöjlighet vid Hötorget eller Odenplan för södergående spårtrafik studeras vidare i projektet. Likväl förväntas inte avstängningen medföra en omfattande ersättningstrafik.

Den samlade bedömningen från trafikanalysen, är att tidpunkten (sommar) är gynnsam med en avstängningsperiod upp till 12 veckor. Trafikkonsekvenserna under avstängningsperioden är hanterbara och projektet kommer kunna få god acceptans av resenärerna. Vidare planeras det för en väl avvägd kommunikationsinsats och tydlig information till intressentgrupper kring färdvägar och tillgänglighet.

Caroline Ottosson
Förvaltningschef

Fredrik Cavalli-Björkman
Tf. chef Trafikavdelningen